

Verslag concept

Uitloopvergadering Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat

Datum vergadering	:	26 april 2021
Voorzitter	:	dhr. M. Steeman
Griffier	:	E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3288 / krijgsmene@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter: : dhr. M. Steeman

Commissiegriffier: : dhr. E. Krijgsman

Leden van de commissie: CDA : mw. W. van Anel

CU : dhr. M. Klein

D66 : dhr. E. Kanik, dhr. B. Vink

JA21 : dhr. D.J. van den Berg, dhr. E. Jensen

FvD : mw. J. Vastenhouw

GL : mw. T. van Wijnen, mw. A. Gielen, R. Bwefar

PvdA : dhr. L. Voskuil

PvdD : dhr. J. Hollebeek, dhr. F. Zoon

SP : dhr. E. Smaling, mw. R. Alberts

VVD : mw. Kaamer van Hoegee, dhr. J. van Gilse

PVV : dhr. N. Kaptheijns

50plus/PvdO : mw. W. van Soest

DENK : dhr. Koyuncu, dhr. E. Mangal

Gedeputeerden: dhr. Stigter, dhr. Loggen, mw. Zaal, mw. Pels, dhr. Olthof, mw. Rommel

Afwezig: mw. De Vries (PvdA), Fractie Baljeu

Notulist mw. S. Duyn (Moneypenny)

1. Opening en mededelingen voorzitter

- 30 Exact om 18.15 uur heropent de **voorzitter** de Statencommissie Ruimte, Wonen en Klimaat; het
vervolg van de bespreking van de geschorste vergadering van 19 april. De **voorzitter** is blij dat
allen in deze koningsnacht “een kleedje hebben gelegd en een stukje ‘op bezet’ hebben
afgekruid in deze vergadering, zodat ieder voldoende plek heeft de mening aan de man te
brengen in de vrijmarkt van de democratie”.
- 35 Besproken wordt de concept–Omgevingsverordening NH2022. Daarna komen de
rondvraagpunten voor gedeputeerde **Stigter** en gedeputeerde **Loggen** aan de orde.
Namens het college zijn tevens de gedeputeerden **Pels, Rommel, Olthof en Zaal** aanwezig in
verband met de hen bekende onderdelen van het ontwerp omgevingsverordening.
De **voorzitter** wijst op de spreektijdenregeling waarvan het experiment nog loopt tot het
40 zomerreces, waarna dit geëvalueerd zal worden.

Er is een afmelding ontvangen van mevrouw **De Vries**(PvdA)

- Van drie fracties is input ontvangen voor de technische briefing RES 1.0 op 31 mei. Input kan nog
45 deze week gegeven worden aan de commissie adviseur. De RES 1.0 voor Noord–Holland Noord en
Noord–Holland Zuid zijn afgelopen woensdag (21 april) beschikbaar gekomen en gepubliceerd.
GS komt nog met een Statenvoordracht voor besluitvorming voor het zomerreces.

2. Vaststelling agenda

- 50 Agenda en quorum zijn vastgesteld.

2.a. Omgevingsverordening: Concept Ontwerp Omgevingsverordening NH2022 (B–agenda RWK 19–04–2021)

- Het college van Gedeputeerde Staten heeft de Ontwerp–Omgevingsverordening NH2022
55 vastgesteld. Met deze verordening, de opvolger van de Omgevingsverordening NH2020, worden
de huidige provinciale regels in lijn gebracht met de landelijke Omgevingswet. De meeste
wijzigingen zijn het gevolg van de Omgevingswet. De drie meest in het oog springende
wijzigingen gaan over milieu, natuur en de Regionale Energiestrategieën, (RES'en 1.0), deze
laatste zijn leidend voor wind op land. Ook de reacties ontvangen tijdens de diverse
60 consultatiesessies en de formele zienswijzen op de Omgevingsverordening NH2020 zijn
meegenomen. De Omgevingsverordening NH2022 zal tegelijk met de Omgevingswet op 1 januari
2022 in werking treden. Op 19 april jl. zijn 110 insprekers gehoord. Daarnaast zijn een aantal
schriftelijke insprekingsbijdragen ontvangen. Vandaag volgt de inhoudelijke bespreking van het
agendapunt, waarna het ontwerp omgevingsverordening ter inzage wordt gelegd voor de
65 zienswijzen. De inbreng van vandaag en de zienswijzen nemen GS mee bij de totstandkoming
van de omgevingsverordening NH2022. Deze komt 20 september op de A agenda in de
commissie en op 4 oktober ter besluitvorming in PS.
D66, DENK, SP, 50+PVDO, Ja21 en PvdD hebben gevraagd om inzage in de volledige versie naar
aanleiding van een WOB verzoek. Afgelopen vrijdag is een brief van GS met het bedoelde
70 document als bijlage toegevoegd aan de vergaderstukken

Agendapunten 2a en 2a1 zullen op verzoek van enkele fracties betrokken worden bij de
bespreking van punt 5.a

75 De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt hoe de volgordelijkheid van sprekers is geregeld. Dit is op basis van volgorde van aanmelding.

De heer **Kaptheijns** (PVV) noemt de wijziging bizar en een bestuurlijke dwaling. Het aantal insprekers en insprekbijdragen geeft dit aan volgens de heer **Kaptheijns**. Het gaat om het schrappen van de 600m afstandsregel en de lijnopstelling voor windturbines. PVV vindt de voorgestelde wijziging één van de meest onnavolgbare zaken die de fractie is tegengekomen in de bijna 10 jaar van kritiek op windenergie. 600 meter afstand is al onvoldoende en 350 meter is volstrekt onacceptabel. De gevolgen voor de gezondheid zullen dramatisch zijn. PVV is glashelder: gezien de risico's kan de huidige provinciale afstandsregel nooit geschrapt worden, maar moet worden uitgebreid met tien keer de as-hoogte. De PVV zet vraagtekens bij de uitgevoerde draagvlakonderzoeken. Ook zijn er zorgen om de problemen die Amsterdam met de buurtgemeente zal krijgen op het gebied van de woningbouw. Geen draagvlak betekent geen windturbines wat de PVV betreft. Hoe ziet de gedeputeerde dat?

90 De heer **Vink** (D66) wil graag antwoord van de gedeputeerde op de vraag of uitstel van de Omgevingswet of uitstel van het digitale stelsel van invloed kan zijn op deze omgevingsverordening. Hij is blij met de zorgvuldige afwegingen waarbij ook naar de meerwaarde wordt gekeken en niet alleen naar oppervlakte. Voor D66 is het van belang dat kwaliteit en potentie van de natuur goed worden meegewogen. De heer **Vink** vraagt aan de gedeputeerde voor welke partners er onvoldoende gelegenheid is geweest voor participatie en hoe dit beter opgepakt had kunnen worden. De heer **Vink** refereert vervolgens aan de toezegging dat bij wijzigingen die groots en meeslepend dan wel klein en ingrijpend zijn de ruimtelijke plannen altijd aan PS voorgelegd worden. Hij ziet deze toezegging niet terug in het ontwerp en wil deze opgenomen of herbevestigd zien. Wat betreft agendapunt 2a1 over gezondheid zijn heel veel insprekers aan het woord geweest, met name vanwege de 600m norm die wordt losgelaten om meer maatwerk te leveren en om als Provincie geen hindermacht te zijn. Tegelijkertijd moeten veiligheid en gezondheid gewaarborgd zijn. Door de afstandsnorm op te heffen vervalt die waarborg niet. Duidelijk is geworden dat hier grote zorgen over bestaan. Vanwege die onrust lijkt het D66 van groot belang om nader onderzoek te doen naar hoogte en afstand van windturbines. Dit ligt weliswaar bij Gemeente Amsterdam, maar D66 zou graag provinciale steun zien en vraagt deze toezegging aan de gedeputeerde.

110 Mevrouw **Van Soest** (50+/PvdO) vraagt of de heer **Vink** met een motie komt waarin hij onderzoek naar gezondheid eist, voordat er een besluit ligt. De heer **Vink** (D66) antwoordt dat het te vroeg is voor een ja of nee op deze vraag, wellicht in tweede termijn.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) vraagt de heer **Vink** wat hij gaat doen als de gedeputeerde zegt dat het onderzoek pas aan het eind van het jaar klaar is. De heer **Vink** (D66) wil eerst weten wat het antwoord van de gedeputeerde is.

115 Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de heer **Vink** het met haar eens is dat de 600 meter norm gehandhaafd moet blijven vanwege de zorgen om de gezondheid.

De heer **Vink** (D66) beaamt dat gezondheid essentieel is en veiligheid ook, maar dat hij niet op voorhand weet welke maatregelen daarbij horen. Daarom is het goed om nader onderzoek te doen en op basis daarvan verder te kijken.

De heer **Vink** (D66) vervolgt in het kader van de afspraak 'groots en meeslepend dan wel klein en ingrijpend' met de grenskwesties in relatie tot bouwen en bijzonder provinciaal landschap. Soms lijkt de grens ongelukkig getrokken. De vraag hierbij is: welke correcties heeft GS
125 doorgevoerd. Er zijn plekken bij waarvan expliciet door wethouders en gemeenteraden aangegeven is dat zij hier niets van aantrekken, dit speelt bij Stompetoren West, in Purmerend en in Bergen. Hoe kijkt de gedeputeerde daar tegenaan? Wat betreft de opmerking dat geluid een item voor de Provincie blijft wil de heer Vink graag weten waarom dit niet ook voor de haven binnen de ring geldt. En welke mogelijkheden ziet de gedeputeerde om ruimtelijke instrumenten
130 voor stikstof in te zetten binnen deze omgevingsverordening?
De heer **Vink** mist de strategie voor datacenters in de trajecten waarop geanticipeerd moet worden en waar te zijner tijd aanpassingen voor nodig zijn.

Mevrouw **Van Soest** (50+PVDO) maakt bezwaar tegen de wijziging van 600m naar 350m. Zij vindt
135 dat de heer Vink het keurig heeft verwoord en dat er veel twijfel is opgeroepen. Zij vraagt zich af of de datum 1 januari 2022 wel gehaald kan worden. Mevrouw **Van Soest** uit haar zorg over de schade die aan de natuur wordt toegebracht, zoals de roofvogels die zich te pletter vliegen en vraagt hoe de Provincie gehoor gaat geven aan de natuurbeschermers. Ook is er geen enkele conclusie getrokken ten aanzien van het cultureel erfgoed. Hier vallen de volkstuinen onder.
140 Mevrouw **Van Soest** wil weten hoe het draagvlak voor windturbines tot stand is gekomen. De bewoners van Amsterdam maken zich ernstig zorgen over hun gezondheid. Zij overwegen stappen te ondernemen zolang er geen actuele cijfers bestaan over de invloed van windturbines op de gezondheid van henzelf en hun kinderen. Hoe schat de gedeputeerde dit in? Mevrouw **Van Soest** zal met een motie komen om eerst een onderzoek te doen naar de gezondheid. Kan de
145 gedeputeerde inzicht geven in de actuele cijfers ten opzichte van de doelstellingen van de RES? Wellicht zijn er geen windturbines meer nodig. 50+PVDO komt tevens met een motie om alle insprekers van een antwoord te voorzien.

Mevrouw **Vastenhout** (FvD) doet een greep uit de reacties waarbij de verordening als
150 ziekmakend, onnodig en burgerpesterij bestempeld wordt, terwijl de Provincie aangeeft vertrouwen te willen herstellen en participatie en draagvlak aangeeft. Een discrepantie. Er wordt in deze ontwerpverordening niets mee gedaan. Gedeputeerde noemt een volledig mislukt draagvlakonderzoek een voorbeeld voor andere gemeenten. De FvD heeft de volgende vragen aan het bestuur en aan andere partijen:
155 1. Waarom stemt de coalitie tegen een motie waarin de geluiden van PS en de Noord-Hollanders moeten worden meegenomen, als zij de participatie zo belangrijk vindt?
2. Waarom zet u deze lijn toch door terwijl u stelt dat het participatietraject niet goed is gegaan? Waarom krijg de FvD geen concrete antwoorden over de technische vragen over de feedback die is gegeven? Welke feedback is gegeven, waar is dat gebleven en wat is
160 ermee gedaan?
3. Waarom kiest GS er nu voor om de 600m afstandseis en de maximale hoogte van 120 m te laten varen? Waarom heeft u het debat met uw Staten niet gezocht?
4. Wat is voor dit bestuur en de overige partijen nu bij uitstek het onderwerp waarbij de Provincie verantwoordelijkheid moet nemen?
165 5. Wat is volgens het bestuur een goed draagvlakonderzoek en waarom stelt gedeputeerde Stigter dat een gefaald onderzoek een voorbeeld is voor andere gemeenten?

6. Denkt gedeputeerde dat het bovenstaande bijdraagt aan draagvlak en vertrouwen en zo nee, wat onderneemt hij om verandering hierin te brengen?

170 7. Welke intenties heeft gedeputeerde Stigter gehad met het versneld naar buiten brengen van het draagvlakonderzoek?

Als mogelijke interventies noemt mevrouw **Vastenhouw** om het proces om tot een gedragen omgevingsverordening te komen te herzien. GS komt met een plan om transparante feedback op te halen en verwerkt dit in de plannen of maakt alle feedback openbaar en legt daarna pas het ontwerp ter inzage voor. GS stuurt PS een brief aangaande wat zij ziet als een gedegen
175 onderzoek en onderbouwt hierbij waarom zij het Amsterdamse onderzoek als 'goed' waardeert. GS laat de 600m afstand niet los en voert voor de invoering van de verordening gedegen onderzoek uit naar de mogelijke gezondheidsschade van de te bouwen windturbines. Mevrouw **Vastenhouw** verwacht hierbij steun van 50+ en D66. GS denkt na hoe omgegaan wordt met waardeverlies van woningen, mogelijke gezondheidsverlies van omwonenden en eventuele
180 natuurschade. Zij stuurt PS een brief waarin zij duidelijk maakt hoe Noord-Hollanders hiervoor gecompenseerd gaan worden.

De heer **Vink** (D66) heeft niet duidelijk op welk punt mevrouw **Vastenhouw** meent dat D66 haar moties zal steunen. Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) noemt in dit verband een Onderzoek naar de
185 gezondheidsschade van de turbines.

De **voorzitter** geeft aan dat deze moties, vreemd aan de orde, bij de PS vergadering van 17 mei aan bod kunnen komen.

190 Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) informeert of mevrouw **Vastenhouw** een mening heeft over alle andere regelingen of dat het nu alleen over de RES gaat. Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) geeft aan dat het over de door haar genoemde punten gaat.

De heer **Voskuil** (PvdA) merkt op dat alle vragen en opmerkingen van mevrouw **Vastenhouw** over de RES 1.0 gaan en vraagt zich af of zij de juiste spreektest voor zich heeft? Hierop antwoord
195 mevrouw **Vastenhouw** (FvD) bevestigend.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) vreest dat ondanks de vele insprekers het ontwerp niet zal veranderen. Het concept is door GS definitief vastgesteld. Het laat zich aanzien dat er over één onderwerp
200 zeer veel zienswijzen gaan komen. Het CDA kijkt vooruit en zal laten weten wat het afwegingskader is voor het al dan niet goedkeuren van initiatieven. Velen geven aan niet tegen duurzame transitie te zijn, maar maken bezwaar tegen de bepaalde plekken. Dat vereist samenwerking met de inwoners en overtuigingskracht op de inhoud om initiatieven wel op de goede manier mogelijk te maken. Onderzoeken moeten dan laten zien wat de effecten zijn van
205 de specifieke plannen en er moet een laagdrempelige kans zijn om mee te participeren. Het initiatiefvoorstel van het CDA om deze punten te verwerken in de definitieve omgevingsverordening ontwerp wordt op 30 augustus in deze commissie behandeld.

Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) hoort bij mevrouw **Van Andel** dat het CDA wel wil dat de zaken goed aangepakt worden, maar tegelijkertijd dat er veel regels en maatregelen moeten komen om
210 alles uit te stellen. Welke bijdrage zal het CDA concreet leveren aan het vlot verlopen van de energietransitie?

215 Mevrouw **Van Andel** (CDA) geeft aan dat de regels niet bedoeld zijn om uit te stellen maar om de zaken door te laten gaan zonder dat mensen er diep ongelukkig van worden.

Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) constateert dat de voorstellen van het CDA voortdurend leiden tot vertraging. Mevrouw **Van Andel** (CDA) reageert dat de voorstellen van (GroenLinks) leiden tot 115 insprekers.

220

Mevrouw **Van Andel** (CDA) vervolgt haar betoog dat het CDA het opheffen van bovenwettelijke regels voor windturbines onverstandig vindt. In plaats van het opheffen van de 600m grens zou het CDA deze juist willen behouden met de bevoegdheid van GS om hier eventueel onderbouwd van af te wijken. Mevrouw **Van Andel** zegt de motie van de FvD te willen steunen.

225 Mevrouw **Van Andel** stelt de volgende vragen aan de gedeputeerde:

1. Hoe ziet de gedeputeerde de rol van de Provincie in het voorkomen van het over de schutting gooien van overlast en wat is daarin de verantwoordelijkheid van de Provincie? Gaat GS zelf met een regeling hiervoor komen?
- 230 2. Wat zou erop tegen zijn om de bovenwettelijke grens van 600m voor de windturbines te handhaven, met een mogelijkheid voor ontheffing wanneer aan een aantal vooraf vastgestelde kwaliteitscriteria wordt voldaan?
3. In hoeverre is het coalitieakkoord leidend voor GS in deze discussie? Kan de gedeputeerde aangeven of er nog ruimte is daadwerkelijk iets te doen met de argumenten en de zienswijzen? Wil het college dit najaar echt de discussie voeren met PS op basis van wat dan bekend is?

235

Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) geeft aan dat GroenLinks blij is met veel van wat er in het ontwerp staat, maar dat er nog een aantal vraagstukken open staan. Zij benoemt ook het moeizame participatieproces en ziet graag dat aan alle partijen die aan eerdere participatie hebben deelgenomen wordt medegedeeld dat zij nog hun zienswijze in kunnen dienen. Mevrouw **Van Wijnen** mist in het stuk iets over de kwaliteit en continuïteit van de sanering en vraagt of de gedeputeerde GroenLinks gerust kan stellen dat deze in alle omstandigheden geborgd is. Het verdwijnen van de extra regelgeving voor windturbines heeft in Amsterdam veel losgemaakt. Het is duidelijk dat de energietransitie veel impact zal hebben, maar het is nodig om de leefomgeving duurzaam leefbaar te maken en dit betaalbaar te houden. Stappen zijn onvermijdbaar. Behalve windmolens zullen ook andere oplossingen gevonden moeten worden die efficiënter, duurzamer en gezonder moeten zijn. GroenLinks ziet ook nog andere kansen in de Omgevingsverordening 2.0: problemen rondom stiltegebieden zijn nog niet verder geadresseerd en hoe zijn integrale gebiedsgerichte maatregelen terug te zien? Er zijn grote verschillen in leefbaarheid en kwaliteit leefomgeving binnen onze provincie.

250

De heer **Koyuncu** (DENK) is benieuwd hoe GroenLinks reflecteert op alle medische waarschuwingen inzake windturbines binnen de 600m norm.

255 Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) geeft daarop aan dat die onrust niet in andere provincies is terug te zien. Ook daar zijn onderzoeken geweest waaruit niet blijkt dat het zo erg is als her en der wordt gesuggereerd. GroenLinks houdt stevig de vinger aan de pols.

260 De heer **Koyuncu** (DENK) vraagt of GroenLinks bereid is een stapje terug doen als later uit onderzoeken blijkt er gezondheidsrisico's bestaan en dat de norm wel degelijk zin heeft.

Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) antwoordt dat dit overwogen kan worden als later blijkt dat windmolens staan op plekken waar ze aantoonbare schade veroorzaken. Zij vindt het niet passend dit vooraf te zeggen.

265 Zij vervolgt haar betoog met de opmerking dat de luchtkwaliteit is verbeterd maar vraagt of deze in 2.0 nog geborgd moet worden. GS heeft mogelijkheden zaken toe te staan, als blijkt dat dit verbeteringen oplevert voor de omgevingskwaliteit. Mevrouw **Van Wijnen** vraagt naar termijnen voor het realiseren van deze verbeteringen, die staat nu niet genoemd.

270 Mevrouw **Alberts** (SP) wil het hebben over twee cruciale kwesties uit de omgevingsverordening;, namelijk de afstand van de windmolens tot woningen en het delegeren van bepaalde zaken naar de gemeenten. Wat dit laatste betreft leek de afgelopen tien jaar de decentralisatie de sleutel tot verbetering. Dit is op veel punten waar, maar er is een keerzijde bij onderwerpen die de gemeentegrens overschrijden en als een ambtenarenapparaat een beperkte omvang heeft en niet
275 alle kennis in huis heeft. Als elke gemeente individueel aan de slag gaat bestaat het gevaar dat er wielen worden uitgevonden. Daardoor ontstaan verschillen tussen de gemeenten. De SP waarschuwt voor teveel delegeren aan gemeenten, de Provincie is eindverantwoordelijk. Wat betreft de windturbines is een storm van protest losgebarsten. Hierop kwamen geruststellende opmerkingen, maar werd tussen neus en lippen wel de verlaging van de afstandsnorm
280 opgenomen voor heel Noord-Holland. De vraag om onderzoek naar gezondheidseffecten heeft niet veel opgeleverd. Het overleg tussen buurgemeenten en buurprovincies heeft als resultaat dat de turbines op de plek staan waar dat niet zou moeten: precies op de grens. Ook het sparen van de kwetsbare natuur is niet te zien in de plaatsing van de windturbines. Participatie in Amsterdam wordt een voorbeeld genoemd, maar het resultaat ervan was dat velen
285 op de stoep stonden bij de Provincie. De SP noemt dit monomaan doordrijven van dit deel van de energietransitie door GroenLinks. SP typeert deze manier van drammen als landschapsverwoesting en structurele achteruitgang van leefomgeving van mens en dier. Mevrouw **Alberts** roept het college van GS op om te stoppen met drammen en de zoekgebieden te schrappen.

290 SP is het eens met een aantal vragen van sprekers:

1. Windenergie is industrie en hoort op een industrieterrein. Waarom kan het zoeken niet aangepast worden naar uitsluitend industrieterreinen.
2. De ashoogte van de turbines is veel hoger dan 600m. Nu wordt gesproken over het verlagen van de afstand terwijl de hoogte van de turbines is toegenomen. Wat gaat de
295 gedeputeerde doen met het idee om tien keer de ashoogte toe te passen?
3. Hoeveel is bereikt van de landelijke vastgestelde termen, gaat het niet harder dan de bedoeling is?
4. Klopt het dat de turbines voorrang krijgen als ze terugleveren aan het net en inwoners die geïnvesteerd hebben in zonnepanelen achter het net vissen?
- 300 5. Waarom wachten we niet op het zo dringend gewenste gezondheid onderzoek

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) geeft aan dat hoewel de VVD tegen windturbines op land is toch zal stemmen voor de omgevingsverordening en opname van de windturbines in de RES'en

305 Dit doet de VVD omdat hier in coalitieverband afspraken over zijn gemaakt. Als betrouwbare partner zal de VVD zich aan deze afspraken houden.

310 De heer **Van den Berg** (JA21) heeft vernomen dat woningbouwplannen in gevaar zouden komen door windturbines en vraagt mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) uit te leggen waarom het windturbinevoorstel dan een GroenLinks voorstel zou zijn.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) heeft daar zelf ook een vraag over aan de gedeputeerde. De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt of hij goed begrepen heeft dat de VVD het afschaffen van de 600m norm voorstelt wat de woningbouw zal blokkeren.

315 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt hierop ontkennend, maar in de coalitiebespreking heeft de VVD een aantal zaken verloren en andere zaken gewonnen. Daarmee is dit niet een VVD voorstel, want de VVD is tegen windmolens op land.

320 De heer **Van den Berg** (JA21) begrijpt niet wat de VVD erbij heeft gewonnen door het uitrusten van de 600m norm, terwijl zij daar zo tegen is.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) vindt het zonde van haar spreektijd om te herhalen wat zij eerder heeft gezegd en laat het hierbij.

325 Mevrouw **Van Andel** (CDA) vraagt waarom mevrouw **Kaamer van Hoegee** destijds niet heeft aangegeven dat het loslaten van 600m de uitkomst was van de coalitieonderhandelingen.

330 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) legt uit dat dit binnen de coalitie is afgesproken en ook gecommuniceerd, het kan geen verrassing zijn.

Mevrouw **Van Soest** (50+PVDO) hoort mevrouw **Kaamer van Hoegee** zeggen dat zij tegenstander is van wind op het land en vraagt of de VVD dan niet kan zeggen "tot hier en niet verder".

335 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) heeft geprobeerd uit te leggen dat er ook uitkomsten zijn waar de VVD wel tevreden mee is, bijvoorbeeld meer ruimte voor woningbouw. En het punt 'wind op land' heeft de VVD verloren.

340 De heer **Koyuncu** (DENK) vraagt of de coalitieafspraken dusdanig heilig zijn dat de VVD daaraan moet vasthouden ondanks alle zorgen om de gezondheid en ondanks alle protesten. Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt bevestigend; allen hebben een handtekening onder het coalitieakkoord gezet.

345 De heer **Van den Berg** (JA21) begrijpt het niet, omdat de woningbouw door de VVD is binnengehaald terwijl de windturbines vervolgens die woningbouw belemmeren.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat een masterplan voor woningbouw in ontwikkeling is en dat zij aan GS nog een vraag zal stellen over waar de prioriteit ligt als het gaat over windturbines en woningbouw.

350 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) vervolgt haar bijdrage: VVD was, is en blijft tegen wind op land maar met de randvoorwaarden dat de RES'en leidend zijn voor provinciaal beleid, dat participatie en draagvlak moet worden aangetoond en dat gemeenten zelf bepalen wat de afstand tot de woningen moet zijn en aan welke voorwaarden voldaan moet worden, kan de VVD de omgevingsverordening 2.0 steunen. Er zijn wel vragen over de uitvoering.

355

De heer **Van den Berg** (JA21) is volledig verbaasd nu hij hoort dat draagvlak en participatie voorwaarde is, want waar staat dat in de omgevingsverordening en wat voor soort draagvlak wordt bedoeld?

360 Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat in de RES'en aangegeven wordt dat er draagvlak moet zijn en het is verwarrend dat de omgevingsverordening en de RES'en vandaag door elkaar heen lopen. Draagvlak betekent dat er onderzocht wordt of de meerderheid zich kan vinden in de voorstellen. VVD is kritisch op het plaatsen van windturbines op gemeentegrenzen zonder dat daar de buurgemeenten bij betrokken worden.

365

De heer **Koyuncu** (DENK) refereert aan het nieuws van vandaag dat 82% tegen de plannen zou zijn en vraagt hoe mevrouw **Kaamer van Hoegee** kan vinden dat er dan sprake is van draagvlak.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat zij draagvlak heel belangrijk vindt, maar niet op elke losse casus kan reageren.

370

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) heeft eind februari schriftelijke vragen ingediend over wind op land. Beantwoording duurde zo lang dat dat dit te laat was voor feitelijke behandeling van de omgevingsverordening vorige week. Mevrouw **Kaamer van Hoegee** voelde zich hierdoor genoodzaakt de schriftelijke vragen ook als technische vragen in te dienen. Ze vindt de lange
375 beantwoordingstermijn onacceptabel en hoort graag wat de gedeputeerde hiervan vindt. Zij begrijpt dat gemeenten locaties zoeken op de randen van de gemeenten om overlast te beperken van de eigen inwoners, maar daarmee belasten zij de buurgemeenten. Zoals bijvoorbeeld De Ambtenaar in Medemblik. Gemeenten dienen dit onderling oplossen, maar uit
380 het aantal insprekers bleek dat men zich niet gehoord voelt en hierdoor is het draagvlak onderuitgehaald. De VVD hoort graag hoe de gedeputeerde kijkt naar het plaatsen van windturbines op de gemeentegrenzen en hoe men het onderling overleg tussen gemeenten ziet. VVD vindt dat de gedeputeerde op zoek moet gaan naar een oplossing voor dit probleem en wil daar met een motie bij helpen. De VVD vraagt of de gedeputeerde ook een rol kan spelen als een
385 stadsdeelcommissie een andere mening is toegedaan over het zoekgebied dan de gemeenteraad. In de nieuwe energiewet verschuift de ondergrens waarop de provincie het bevoegde gezag heeft van 5 naar 15 megawatt. Hoe verhoudt zich dit tot de omgevingswet? Ook de grote woningnood in Noord-Holland levert een vraag op aan de GS: gaat de prioriteit liggen bij woningbouw of bij windturbines? De VVD geeft mee dat je in windturbines niet kunt wonen, onder zonnepanelen
390 wel. De VVD vindt dat het proces van omgevingsverordening tot omgevingswet geen schoonheidsprijs verdient en het meermaals verplaatsen van de datum van inwerkingstelling maakt het er niet overzichtelijker op. De VVD vindt het belangrijk dat de datum van 1 januari 2022 gehaald wordt.

395 De heer **Vink** (D66) vindt bouwen heel belangrijk, maar ziet geen strijdigheid als er aan de woondeal wordt gehouden. Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat er onrust is ontstaan en hoort graag hoe GS de prioriteiten gaat leggen als de woningbouw het niet gaat redden als er locaties gevonden worden die dicht liggen bij de zoekgebieden voor RES'en. De heer **Vink** (D66) wil hier ook een antwoord op horen van de gedeputeerde.

400

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt Mevrouw **Kaamer van Hoegee** of zij bereid is om de windturbines te laten schrappen en de 600m te handhaven als de 35 terra wattuur gehaald is.

405

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat in coalitie is afgesproken geen bovenwettelijke maatregelen te willen, zoals de 600m. Wel wil men op landelijk niveau kijken naar die afstanden, misschien is zelfs de 600m norm achterhaald.

410

De heer **Van den Berg** (JA21) wil weten waarom op de 600m nog geschrapt zou moeten worden als de RES al is gehaald. Het antwoord van mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) is dat de VVD geen bovenwettelijke maatregelen wil.

415

De heer **Koyuncu** (DENK) hoort mevrouw **Kaamer van Hoegee** zeggen dat de lokale raad de hoogste orgaan in de RES'en, zijn al die gemeenten rondom Amsterdam dat dan niet, gezien er geen rekening gehouden wordt met hun wil? Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) geeft aan dat zij iets anders heeft gezegd, namelijk dat binnen de omgevingswet de gemeenteraden qua participatie het hoogste gezag zijn, omdat zij het dichtst bij de inwoners staan. En dat is iets anders bij de RES. Daarbij hebben de gemeenten massaal wel aangegeven dat men 600m (of meer) wil laten handhaven dan wel dat men helemaal geen windturbines wil.

420

De heer **Koyuncu** (DENK) vraagt of de gemeenten rondom Amsterdam dan niet het hoogste orgaan zijn. Er wordt geen rekening gehouden met hun wil, ligt er dan geen rol voor de Provincie?

425

Mevrouw **Kramer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat zij juist die vraag heeft gesteld aan de Provincie of dat de wet van de sterkste moet gelden.

430

Mevrouw **Van Soest** (50+PvdO) leeft mee met mevrouw **Kaamer van Hoegee** maar vraagt zich af hoe het plaatsen van drie windmolens in de havenstad zich verhoudt tot het standpunt van de VVD ten aanzien van de woningbouw.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat er keuzes gemaakt moeten worden.

435

Mevrouw **Alberts** (SP) hoort Mevrouw **Kaamer van Hoegee** zeggen dat er geen bovenwettelijke maatregelen worden genomen en dat zij daarom de 600m norm hebben laten varen. Hoe kan het dan dat NH ijveriger is in het plaatsen van hoger dan de gevraagde hoeveelheid terra wattuur?

440

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat dit zoekgebieden zijn en dat in de laatste discussie over de RES is besproken dat niet perse een andere locatie gezocht hoeft te worden als de gemeente niet kan voldoen aan wat er in de zoekgebieden staat. De biedingen die er nu liggen geven niet het eindresultaat. Mevrouw **Alberts** (SP) heeft begrepen dat dat doel al bereikt is.

De heer **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat er heel veel is losgemaakt, vele insprekers hebben hun zorgen geuit over het plaatsen van windturbines en de eventuele invloed op de gezondheid. Het doel van het opwekken van duurzame energie, de 35 terra watt uur is allang behaald en het is
445 onbegrijpelijk dat er partijen (GroenLinks en VVD) zijn die nog meer windturbines mogelijk willen maken in plaats van dat zij de inwoners geruststellen. Het totale bod dat voorligt is 52,5 terra wattuur, dat is 17,5 terra watt uur meer overlast, onnodige gezondheidsrisico's, geldverspilling en landschapsvervuiling. Dat zijn 2692 windturbines die er niet hoeven te komen. Dat is niet meer uit te leggen. De heer **Van den Berg** begrijpt dit niet van GroenLinks en vooral niet van de
450 VVD, die niet lang geleden de mensen geruststelde en pronkte met de 600m norm. Citaat 14 februari van de heer Van Gilse: "De VVD in Noord-Holland is kritisch op windmolens en vindt draagvlak en leefbaarheid van belang en vandaar dat in Noord-Holland als enige provincie een norm van 600m geldt. En nu wil Gemeente Amsterdam van de uitzonderingsmogelijkheid gebruik maken."

455 De **voorzitter** komt met een punt van orde; er kan niet op deze manier een geluidsfragment van een ander lid van de commissie uit een andere vergadering gedeeld worden.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) voegt hieraan toe dat de opmerking over de 600m tot aan de RES betrof en nu gaat het over de periode na de RES 1.0.
460

De **voorzitter** beaamt dat iets knippen uit een bijdrage zaken uit de context haalt en niet toegelaten kan worden.

De heer **Van den Berg** (JA21) begrijpt niet waarom de VVD twee maanden geleden de trotse verdediger was van de 600m norm en nu vindt dat deze afgeschaft moet worden. JA21 dacht in de
465 VVD een bondgenoot te hebben en snapt niet dat zij zich in deze discussie nu zo buitenspel zetten ten opzichte van andere partijen, in plaats van constructief gezamenlijk op te trekken om de inwoners te beschermen. D66, in dezelfde coalitie als de VVD, toonde op de insprekavond tenminste interesse en empathie, in tegenstelling tot de VVD die de hele avond niets heeft
470 gezegd.

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) geeft aan dat er die avond geen vragen zijn gesteld waar de VVD iets mee kon in die zin dat er geen verduidelijking nodig was.

475 De heer **Van den Berg** (JA21) stelt dat hun standpunt kraakhelder is: wat hen betreft er komt er in het hele land geen enkele windturbine meer bij vanwege de gezondheidsrisico's, de landschap vervuiling en de kosten.

Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) is nieuwsgierig of de heer **Van de Berg** zich ook in gaat zetten tegen Schiphol en vlieghinder, ook daar is sprake van geluidsoverlast, beperking van
480 woningbouw en zorgen om de gezondheid.

De heer **Van den Berg** (JA21) reageert dat het nu over andere zaken gaat

485 Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) concludeert dat JA21 zich alleen wil inzetten voor thema's' als gezondheid, landschap en wonen als het gaat over windmolens.

De heer **Koyuncu** (DENK) memoreert het grote aantal burgers die ingesproken hebben hetgeen duidelijk maakt dat mensen zich zorgen maken. In de provinciale verordening van 2019 staat bij
490 de motivatie voor de 600 meter norm dat zonder deze norm niet altijd een goed woon- en leefklimaat geborgd kan worden. De heer **Koyuncu** refereert aan de misstanden bij Tata Steel waar het ene na het andere schandaal boven water komt, maar waar men zich achter de wettelijke normen verschuilt. Hieruit moet de les getrokken worden om niet achteraf met RIVM rapporten aan te tonen dat kinderen ernstig te lijden hebben. DENK vraagt van Amsterdam goed
495 buurschap en Oostzaan verwacht dit eveneens. Maar dat blijkt niet uit de beslissing van de Provincie om de gemeente Amsterdam toestemming te geven om af te wijken van de minimale grens van 600m norm tot bestaande bebouwing. Hoe geloofwaardig is de Provincie dan nog? Met collega Jensen heeft DENK een motie ingediend om gemeenten aan te spreken op goede afstemming met de buurgemeenten, hoe gaat de gedeputeerde dit uitleggen? Hoe kunnen private
500 partijen nog gestopt worden zonder miljoenenclaims als de zorgen terecht blijken? Ook vandaag bleek uit onderzoek dat 82 % van de mensen 'nee' zeggen tegen industriële windturbines bij woonwijken, dus is er duidelijk geen draagvlak.

De heer **Voskuil** (PvdA) kan zich voor het onderdeel wind op land grotendeel aansluiten bij de
505 heer **Vink**. Bij alle mondelinge en schriftelijke bijdragen ging het voornamelijk over het afschaffen van de 600m norm. Vanavond gaat het vooral om het aansluiten bij het landelijk wettelijk kader. De andere genoemde zaken horen thuis bij het RES proces en de gemeenten. Het punt van de gezondheidsrisico's is nu wel van belang en ook dat daar onderzoek naar gedaan wordt, niet om de huidige omgevingsverordening tegen te houden maar omdat met moet
510 weten wat men doet. Daarom de vraag aan de gedeputeerde of hij bereid is zich in IPO verband met het Rijk in te zetten. In Lelystad worden verschillende types windmolens getest. Daar zouden de gevolgen voor de omgeving ook onderzocht kunnen worden.

Mevrouw **Alberts** (SP) reageert dat het onderzoek in Flevoland wellicht meer tijd zou kunnen
515 kosten dan het vaststellen van de omgevingsverordening. Zij vraagt of de PvdA in dat geval de deadline voor inwerkingstelling zou willen verschuiven.

De heer **Voskuil** (PvdA) zal daar later op terugkomen. De deadline voor de energietransitie ligt al ver achter ons en de klimaatverandering duldt geen uitstel. Daarom wil de PvdA de wettelijke
520 norm hanteren en niet de bovenwettelijke. Ook als dit betekent dat turbines moeten verdwijnen.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) sluit zich aan bij mevrouw **Alberts**.

De heer **Voskuil** (PvdA) vervolgt zijn betoog met het nieuwe voorstel de meerwaarde te hanteren
525 in de NNN gebieden als daar ontwikkelingen zijn. Natuurnetwerk Nederland moet zo snel mogelijk voltooid worden en bij aantasting zou de compensatie aan de voorkant gerealiseerd moeten worden alvorens er een stuk af te nemen. Ingeval een locatie nodig is voor energietransitie komt de vraag naar voren of de introductie van de meerwaardebepaling de vraag oproept of dat niet betekent dat er nooit een windmolen of zonnepaneel in NNN geplaatst kan
530 worden en daarmee de realisatie van de RES in de weg komt te zitten. Kan de gedeputeerde aangeven hoe hij die meerwaardebepaling in relatie tot de mogelijkheden voor de RES ziet en wie uiteindelijk de meerwaarde voor het NNN gebied bepaalt.

535 De heer **Voskuil** (PvdA) vervolgt zijn betoog met het punt van agrarische bouwpercelen. Hij is niet gelukkig met de nieuwe regels om minder te saneren en meer te bouwen. De heer **Voskuil** vraagt hoe de gedeputeerde aankijkt tegen de regeling van volledige sanering van een voormalig agrarisch bedrijf waarbij tenminste 1000 m2 wordt opgeruimd, waar dan maximaal twee opstallen mogen worden neergezet die in meerdere appartementen mogen worden gesplitst. De PvdA vindt dat deze regeling een zekerere charme heeft en wil deze opnieuw inbrengen, nu de
540 regeling ter discussie staat. De heer **Voskuil** vervolgt met het onderwerp van de transformatorstations en geeft de gedeputeerde een compliment dat hij dit weer opneemt in de omgevingsverordening. De PvdA ziet daarbij graag regels opgenomen voor demping van de geluidsproductie. Hij verzoekt de leefbaarheid van de omwoners hierin mee te nemen en niet alleen de wettelijke norm zoals die wordt gehanteerd voor transformatorstations.

545 Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) vraagt de heer **Voskuil** hoe hij denkt over de verruiming van de voormalige ruimte voor ruimteregeling als het zou gaan in relatie tot stikstof en als de bedrijfsbeëindiging gerealiseerd kan worden door een derde burgerwoning aan te leggen.

550 De heer **Voskuil** (PvdA) antwoordt dat het de PvdA erom gaat dat er minder gesaneerd hoeft te worden om minder te mogen bouwen. Wat hen betreft zou alles gesaneerd moeten worden en dan de bebouwing beperkt houden, ook in het kader van de stikstofvraagstukken.

555 De heer **Voskuil** (PvdA) constateert dat met de komst van de Omgevingswet nog meer taken en verantwoordelijkheden overgaan naar de gemeente. Terwijl bij veel kleine en middelgrote gemeenten de ambtelijke organisatie al 'piept en kraakt' onder de huidige werklust na de decentralisatie en het lopende RES proces. Hoe schat de gedeputeerde het risico in dat er gaten gaan vallen en hoe kan de Provincie dat voorkomen? Hoe kijkt de gedeputeerde er tegenaan om bepaalde zaken die met een reden bij PS liggen en de inwoners meer raken niet te delegeren
560 aan GS? Welke dilemma's ziet de gedeputeerde als niet in het delegatiebesluit voorgestelde bepalingen worden overgenomen? Tot slot noemt de heer **Voskuil** het eventuele uitstel van de invoering van de omgevingswet. Kan de gedeputeerde aangeven wat dit betekent voor deze verordening, voor het RES proces en de bepalingen.

565 De heer **Hollebeek** (PvdD) blijft het zorgelijk vinden dat gemeenten nog meer verantwoordelijkheden delegeert voor kwetsbare waarden in de fysieke leefomgeving. In dat licht bezien vindt PvdD dat volgens het delegatiebesluit teveel zaken aan GS worden gedelegeerd. Omvang en gecompliceerdheid van deze omgevingsverordening baren ook zorgen; hoe kan de burger of kleine ondernemer weten waarop hij een zienswijze kan indienen? Dit lijkt in het
570 voordeel van de grote professionele spelers. Tevens is PvdD van mening dat het een en ander ontbreekt in de omgevingsverordening, zoals voedselstrategie en stikstofbehandeling. Graag had PvdD ook uitbreiding van de verplichte omgevingswaarden gezien. Wat betreft wijzigingen ten opzichte van de vorige versie, ziet PvdD het als een omissie dat buiten de RES zoekgebieden kleine windmolens louter op agrarische bouwpercelen zijn toegestaan. PvdD zal blijven vragen
575 om uitbreiding van deze regels en was om die reden ook tegen de handhaving van de 600m norm. Voor kleine molens moet ruimte voor creatieve inpassing mogelijk zijn. Voor de grote windturbines van meer dan 150m is de 600m norm zelfs nog te weinig. Daarom zal PvdD blijven pleiten voor een afstandscriterium voor gevoelige bestemmingen, gerelateerd aan as of

580 tiphoogte. Wat betreft de aanvulling om het begrip openbaar land te verduidelijken tot zon en wind vraagt de heer **Hollebeek** aan GS of de relatie van openbare belang tot andere zaken anders is dan tot zon en wind? Een andere vraag is wanneer heeft de windmolen een duidelijke aantoonbare meerwaarde voor NNN?

585 De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt de heer **Hollebeek** of het niet beter is de afstand tot windmolens te relateren aan de geluidsoverlast in plaats van zoiets abstracts als een tiphoogte.

De heer **Hollebeek** (PvdD) vindt dit een goed idee. Belangrijk is criteria op te nemen voor alle vormen van windmolens en alle vormen van overlast.

590 De heer **Hollebeek** (PvdD) vervolgt zijn betoog met op te merken dat het schrappen van de verplichting om regels op te nemen op niet gerealiseerde locaties voor de PvdD een gigantische stap terug is in de ontwikkeling van NNN.

Over de moties en toezeggingen merkt de heer Hollebeek op dat het fijn is om meer ruimte te creëren voor transformatie van agrarische bouwpercelen naar woningen. PvdD heeft als insteek 595 meer hofjes voor ouderen of appartementen voor jongeren toe te staan.

Het monitoren hiervan zal over drie jaar of zoveel eerder als noodzakelijk plaats vinden, de vraag aan GS is waar moet die noodzaak uit blijken? In het verlengde daarvan vindt PvdD de toegezegde notitie lintbebouwing interessant, bijvoorbeeld voor oudere dorpingen, die dan een eengezinswoning kunnen achterlaten. PvdD maakt zich zorgen over de manier waarop aandacht 600 is voor gezondheid, duurzame ontwikkeling, landbouw, grondwater, bodem luchtkwaliteit, voedsel, wonen, natuur, etc., etc. Allemaal aspecten die zouden moeten bijdragen aan een schone gezonde en veiliger leefomgeving voor alle menselijke en niet menselijke inwoners.

De heer **Klein** (ChristenUnie) is blij met de wijziging in de nieuwe versie om agrarische bebouwing 605 te verruimen zonder dat alles vrij wordt gegeven. Het is wel belangrijk om te monitoren of deze regels voldoen. De tweede wijziging betreft de voorwaarde dat gebouwd kan worden in het NNN bij aantoonbare meerwaarde in de natuur of bij groot openbaar belang. De vraag aan GS is onder welke uitzondering valt de grote windmolen bij een NNN. De wijziging die de meeste zorg oproept is de 600m norm; de ChristenUnie wil de oude regel niet overnemen in de nieuwe 610 verordening. Daarom de oproep om regels op te nemen ten aanzien van de daadwerkelijke overlast die wordt veroorzaakt. Bijvoorbeeld het geluid op woningen, de wettelijke norm in Nederland is 47 decibel waar de WHO 45 decibel adviseert. ChristenUnie vraagt aan de gedeputeerde en de andere partijen om de strengere norm van 47 decibel op te nemen in de verordening. De ChristenUnie overweegt een motie daarover.

615 Ten aanzien van de RES ziet de ChristenUnie een aantal onlogische zoekgebieden rondom Amsterdam en vraagt aan GS of er een regionaal perspectief gehanteerd wordt of dat vooral de voorkeur van Amsterdam gevolgd wordt. In het informatie--en participatietraject in Amsterdam is een hoop niet goed gegaan, dat is in ieder geval de indruk die de insprekers hebben.

620 Mevrouw **Van Andel** (CDA) vraagt wanneer de heer **Klein** de motie in zou willen dienen, om hierover af te kunnen stemmen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) antwoordt dat hij ernaar neigt dit bij de behandeling in september/oktober te doen. Dit is een procedurele vraag die gezamenlijk beantwoord moet worden.

De heer **Klein** (ChristenUnie) voegt toe dat ChristenUnie erg uitkijkt naar de resultaten van het onderzoek dat uitgevoerd wordt als versie 1.0 is vastgesteld.

De **voorzitter** besluit deze eerste termijn met een korte schorsing. (8 minuten)
Na de schorsing geeft de **voorzitter** het woord aan de heer Loggen, namens het College.

De heer **Loggen** (gedeputeerde) heeft gehoord dat de vragen met name gaan over uitstel, participatie, kaartaanpassingen, het proces, het anticiperen op, woningbouw versus RES'sen.

De heer **Loggen** geeft aan dat bij de 1.0. versie van de omgevingsverordening een uitgebreid participatieproces is geweest en dat er nu een groot aantal beleidsdocumenten van de provincie beleidsneutraal zijn overgezet. Daarover is contact geweest met de gemeenten. De heer **Loggen** vindt het jammer dat een aantal gemeenten zich hier onvoldoende betrokken bij hebben gevoeld. De 2.0 versie is niet de eindversie. Er zijn nog een aantal zaken die in de toekomst geregeld moeten worden. Wat betreft de vraag over de wethouders die zeggen zich niets aan te trekken van de provinciale spelregels geeft de heer **Loggen** aan dat daar een instrumentarium voor bestaat in onze Rechtstaat, zoals het overgaan tot een reactieve aanwijzing. Stompetoren zal meegaan in de brede verkenningen van het masterplan wonen. Als die gereed is wordt deze gedeeld zodra deze naar de Staten gaat, waarschijnlijk over enkele weken. In Purmerend gaat het niet zozeer om de ruimtelijke kant maar meer om de natuur. Hier geldt gewoon de wet. Hetzelfde geldt voor de kaartaanpassingen. In het najaar zal het kaartmateriaal zijn aangepast en zal dit ook gevisualiseerd worden. Op 26 locaties is de NNN ontgrensd en op 27 begrensd; het gaat in totaal om 150 hectare en daar waar de locatie een hogere waarde kan hebben versus een andere bestemming staat de hogere waarde voorop. Dit is in lijn met wat de Staten ook willen. Wat betreft de vraag over het proces, die discussie is ook gevoerd bij de 1.0 versie, daar heeft een motie van het CDA het niet gehaald. Ook is gevraagd of alle partijen geïnformeerd kunnen worden, dat is gebeurd.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) vraagt of de gedeputeerde doelt op de motie die zij in de afgelopen Statenvergadering hebben ingediend om alsnog in de Staten te bespreken, of op een andere motie.

De heer **Loggen** antwoordt dat GS bij de 1.0 versie van de Omgevingsverordening heeft aangegeven hoe en dat het CDA in tweede instantie dit recentelijk probeerde te corrigeren waarop negatief is geadviseerd. Mevrouw **Van Andel** (CDA) zegt dit niet helemaal te kunnen volgen waarop de heer **Loggen** reageert dat hij het niet helderder uit kan leggen dan hij zojuist heeft gedaan.

De heer **Loggen** reageert op een aantal vragen die gesteld zijn aangaande het anticiperen op stikstof of datastrategieën: niet alles is uitgekristalliseerd en hierover kan in een later stadium gediscussieerd worden. Deze versie is niet het eindstation.

Aangaande de woningbouw versus RES'sen geeft de heer **Loggen** aan dat een aantal gemeenten hebben aangegeven dat dit hun woningbouw raakt, maar dat is niet onderbouwd met voorbeelden. De gemeenten gaan zelf over de zoekgebieden en maken zelf hun afwegingen. Er is nauwelijks overlap en waar men er anders over denkt gaat GS graag het gesprek hierover aan. Een andere vraag is wat uitstel zou betekenen. De heer **Loggen** geeft aan dat het goed is dit op schrift te stellen. Op 20 mei is hier een vervolgggesprek over met het Rijk en de heer **Loggen** hoopt dat daar knopen doorgehakt worden. De provincie moet op 1 januari 2022 de omgevingsverordening gereed hebben, maar gemeenten hebben een overgangstermijn van zeven jaar. Voor provincies wordt nu gesproken over drie of zes maanden uitstel, het is zaak dit precies aan de Staten te laten weten, ook vanwege de impact voor de voor de ambtelijke kant.

De heer **Van den Berg** (JA21) hoort de gedeputeerde zeggen dat hij de ophef in de gemeenten niet zo goed begrijpt omdat deze zelf de zoekgebieden bepalen. Waarom heeft hij dan geen contact gelegd met de gemeenteraden om die onduidelijkheid te verhelderen? De heer **Loggen** vraagt daarop wie er onduidelijk is als diegene zelf met een statement in de krant komt zonder daar een voorbeeld bij te geven. Gemeenten stellen zelf dat woningbouw gehinderd is door de zoekgebieden van de RES'en, zonder daar een voorbeeld van te geven. Zij dienen dat te onderbouwen. De heer **Loggen** merkt op dat JA21 en hijzelf vaker niet op 1 lijn zitten, wellicht kan dat nog komen.

De heer **Loggen** gaat verder met de opmerking dat hij dacht dat 'groots en meeslepend en klein en ingrijpend' wel goed was neergedaald. Als de heer Vink dat anders ziet wil hij daar graag nog eens naar kijken, want hij wil wel in die lijn handelen.

De heer **Vink** (D66) gaat graag op deze uitnodiging in. Zijn opmerking was niet negatief bedoeld, maar hij had het fijn gevonden als het expliciet was genoemd bij de toezeggingen.

De **Loggen** voegt toe dat het altijd lastig is om dit juridisch vorm te geven. Hij vervolgt met het delegatiebesluit, dat is grotendeels beleidsneutraal en de heer **Loggen** denkt dat het goed is de tijd te nemen om te evalueren hoe dat gaat. Op algemene woningbouw gaat de heer **Loggen** nu niet dat volgt in een later stadium.

Op de vragen van PvdA en ChristenUnie over geluidsregels en gas- en waterstations geeft de heer **Loggen** als antwoord dat er een voorstel ligt om een artikel op te nemen dat trafo's voldoende afgedekt moeten worden voor hun directe omgeving. Daar zijn wettelijk criteria voor. De huidige regelgeving is beleidsneutraal om te voorkomen dat de gemeenten met allerlei verschillende regels komen. Wat betreft de ruimte voor ruimteregeling was de heer **Loggen** in de veronderstelling dat hij invulling had gegeven aan de aangenomen motie van ChristenUnie en PvdD.. Hij stelt voor eerst het effect van deze nieuwe regeling af te wachten, mocht het niet voldoen kan daar een gesprek over gevoerd worden.

De heer **Stigter** (gedeputeerde) begint met de opmerking dat veel mensen zich zorgen maken en vele insprekers tegen het loslaten van de 600 m norm zijn, met veel verschillende argumenten . Daarom wil hij ingaan op de beweegredenen voor het loslaten van die wettelijke norm. Maar eerst wil de heer **Stigter** het volgende kwijt aangaande de omgevingsverordening: er zijn geen gemakkelijke oplossingen voor het enorme klimaatvraagstuk. Dit college wil verantwoordelijkheid nemen in het hier en nu en maatregelen nemen tegen de klimaatverandering; zij kunnen dit niet doorschuiven. Dit betekent ook een aanpassing van het wind op land beleid. RESsen zijn daarin

715 bepalend en leidend. Twee elementen zijn daarbij centraal :draagvlak en een goede bescherming van de gezondheid van de inwoners. Twee ankerpunten die altijd blijven bestaan bij het klimaatbeleid.

720 De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt de heer **Stigter** uit te leggen of het om bestuurlijk draagvlak gaat of om draagvlak onder de inwoners van de zoekgebieden.

De heer **Stigter** antwoordt dat draagvlak in het kader van de RES in eerste instantie is gedefinieerd als verantwoordelijkheid van de gemeente, als overheid die het dichtst bij de burger staat en zij hebben ook de verantwoordelijkheid het draagvlak op dat punt aan te tonen.

725 De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt of dit concreet betekent dat als een volledige gemeenteraad voor is en alle bewoners in het zoekgebied tegen, de windturbines er alsnog gaan komen.

730 De heer **Stigter** antwoordt nogmaals dat die verantwoordelijkheid bij de gemeenten ligt en dat deze over het algemeen zeer goed naar de inwoners luisteren. De heer **Stigter** vervolgt dat het loslaten van de 600m was aangekondigd als coalitieakkoord en daar is invulling aan gegeven.

735 Mevrouw **Van Soest** (50+ /PvdO) luistert met stijgende verbazing, zij begrijpt dat het draagvlak door de gemeente Amsterdam wordt bepaald, maar vindt dat deze ook teruggefloten kan worden door GS als uit het protest blijkt dat er absoluut geen draagvlak is

De **voorzitter** voegt hieraan toe dat er meer gemeenten zijn dan alleen Amsterdam.

740 De heer **Stigter** wil niet zeggen dat er geen discussies gaande zijn. Maar draagvlak betekent niet dat de hele bevolking tevreden kan worden gesteld, er is altijd een mate van schuring. De gemeenteraad moet de afweging maken en je ziet ook dat het beleid van Amsterdam de afgelopen weken op allerlei manieren zich anders heeft getoond.

745 De heer **Koyuncu** (DENK) vraagt de gedeputeerde of de mening van de burgers beïnvloed mag worden door door de overheid gesubsidieerde instellingen of bedrijven. De heer **Stigter** begrijpt niet helemaal de achtergrond van deze vraag. Hij denkt dat een goed participatieproces, gekoppeld aan het RES proces belangrijk is om burgers te betrekken bij het vinden en concretiseren van zoekgebieden. En dat onafhankelijke draagvlakonderzoeken zijn heel goed zijn om in bredere zin te kijken hoe bepaalde initiatieven vallen.

750 De heer **Koyuncu** (DENK) heeft gelezen dat bepaalde groepen (Amsterdam wind) subsidie hebben ontvangen en zij hebben allerlei mailbombardementen richting de gemeenten gestuurd en zijn bezig met het beïnvloeden van de burgers. De heer **Stigter** reageert dat dit in algemeenheid zo gebeurt en niets te maken heeft met betaald of onbetaald.

755 Mevrouw **Van Soest** (50+ /PvdO) vraagt of de heer **Stigter** bereid is een referendum te houden in NH over deze RES. De heer **Stigter** vindt deze vraag buiten de orde.

Ten aanzien van het draagvlak vervolgt de heer **Stigter** dat het heel helder is dat de gemeenteraad daar verantwoordelijk voor is. De Provincie zorgt wel dat er zoveel mogelijk

760 gewerkt wordt aan participatie en draagvlak. Ten aanzien van de bescherming, de
bovenwettelijke norm van 600m, zegt de heer **Stigter** dat Noord-Holland daarmee in de pas loopt
met de andere provincies.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) vraagt naar de mening van de heer **Stigter** in relatie tot
765 afstandsnormen die andere landen hanteren, de protesten richting het rijk en hetgeen de WHO
aangeeft. De heer **Stigter** antwoordt dat op veel vlakken niet voldaan wordt aan de normen.
Vooralsnog wil de Provincie aansluiten bij landelijke wet- en regelgeving, geen kop op de
bovenwettelijke regelgeving. Die wettelijke regelgeving is gebaseerd op gedegen onderzoek naar
gezondheidsschade door geluidsoverlast, gemeten aan de gevel en veroorzaakt door
770 verschillende bronnen zoals auto's, fabrieken, bedrijven of windenergie. Als je gaat discussiëren
over aanscherping gaat het over alle bronnen en dat heeft grote gevolgen.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) reageert dat de heer **Stigter** wijst op geluidseffecten, maar ook zegt
dat er aan de 350m norm geen gezondheidsonderzoek ten grondslag ligt. Daar maken de
775 inwoners zich juist zorgen over. Pleit dat niet voor meer onderzoek? De heer **Stigter** wil dit
misverstand meteen wegnemen: de geluidsnormen zijn aanvankelijk gekoppeld aan de
gezondheidseffecten. De hoogte etcetera van de molen bepaalt uiteindelijk de afstand van de
molen tot de gevel. Alleen wordt er geen onderscheid gemaakt tussen molen of auto, daar gelden
dezelfde normen voor, bepaald door het RIVM. Ten opzichte van andere landen zit Nederland in
780 de middenmoot.
De heer **Stigter** kent de discussies in Amsterdam en in andere provincies, daarom vindt hij het
goed om te kijken of er onderzoeken zijn die helpen opnieuw naar de normen te kijken.

De heer **Hollebeek** (PvdD) maakt zich zorgen op de eenzijdige focus op geluidsoverlast. Er is ook
785 last van slagschaduw. De heer **Stigter** antwoordt dat de normeringen voor windturbines zowel de
veiligheid als de slagschaduw en het geluid betreffen. Geluid is wel dominant geworden maar alle
onderdelen tellen mee.

De heer **Koyuncu** (DENK) leest in het dossier Tata Steel dat de landelijke normen vrij laag zijn en
790 nu zegt de gedeputeerde nog een stapje terug te doen, is dat niet tegenstrijdig? De heer **Stigter**
ontkent dit en zegt dat het gaat om het harmoniseren van het beleid met andere geluidsnormen.
De heer **Kouyncu** blijft het een stap terug vinden.

De heer **Klein** (ChristenUnie) denkt dat het niet klopt dat de regels voor windturbines niet anders
795 zijn dan voor spoorwegen en luchtverkeer etc. Daar zijn andere normen voor. In het rapport van
het RIVM staat dat voor windturbines de gemeentes in het nieuwe stelsel (de Omgevingswet) de
standaardwaardes kunnen aanpassen en een hogere of lagere norm vaststellen. De Provincie kan
dus andere normen hanteren voor het omgevingsplan.

800 De heer **Stigter** antwoordt dat het er niet om gaat of dit wel of niet mogelijk is, maar dat de
Provincie zich baseert op de geldende norm zoals deze nu is opgenomen in de wet Milieubeheer.
Het voorstel dat er nu ligt behelst niet dat er windturbines binnen de 600m norm geplaatst
moeten worden, maar dat er ruimte is voor de gemeente om dit te bepalen.

805 De heer **Klein** (ChristenUnie) begrijpt dat hiervoor gekozen is maar zou de Provincie willen vragen te overwegen om in zo'n drukke provincie juist wel de inwoners te beschermen op punten waar hinder of overlast zou kunnen zijn. Want waarom zouden de landelijke regels richtinggevend moeten zijn.

De heer **Stigter** antwoordt dat in algemene zin geen bovenwettelijke koppen in het beleid worden opgenomen. Hij bestrijdt het geschetste beeld dat de bescherming van de bevolking niet serieus genomen wordt, dat gebeurt wel degelijk.

815 Mevrouw **Van Soest** (50+/PvdO) valt het op dat alsnog de 600m gehanteerd kan worden, maar dan kan Amsterdam geen windmolens plaatsen, zoveel ruimte is er niet. Dus moet het een 'eentweetje' geweest zijn tussen gemeente en provincie. De heer **Stigter** geeft als antwoord dat mevrouw **Van Soest** dit aan de gemeente Amsterdam moet vragen en dat dit niet de reden is geweest voor loslaten van de norm.

820 De heer **Klein** (ChristenUnie) geeft bij mevrouw **Van Soest** aan dat hij niet heeft gezegd het goed te vinden om de 600m norm in stand houden, maar dat genormeerd moet worden op dat wat daadwerkelijk overlast geeft.

825 De heer **Stigter** ziet de grote betrokkenheid van de statenleden maar sluit nu het blokje van de 600m grens af. Hij vervolgt met de meerwaardebepaling voor NNN. Het is lastig voor te stellen dat windmolens in zichzelf meerwaarde hebben voor NNN gebieden, die molens bestaan nog niet, maar het wordt beantwoord vanuit het gebied zelf. Ecologisch onderzoek kan een positief effect op de natuur aantonen, dit betekent extra compensatie bij die ingreep, evenals een openbaar belang. De bovenlokale afstemming is al eerder breed besproken en daar heeft de gedeputeerde ook uitvoering aan gegeven. Hij verwacht dat de gemeenten dit eigenstandig oppakken. In een vijftiental gebieden met bovenlokale vraagstukken heeft de Provincie het initiatief genomen om het gesprek aan te gaan.

835 De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt of groot openbaar belang in relatie tot zon en wind anders is dan in andere gevallen.

De heer **Stigter** antwoordt dat het om meer gaat dan alleen zon en wind. Het is een breed aangenomen kader rondom de meerwaardebepaling.

840 De heer **Hollebeek** (PvdD) vindt dit niet helemaal duidelijk geformuleerd en de heer **Stigter** zegt toe hiernaar te kijken en het zo nodig aan te passen.

845 De heer **Stigter** vervolgt dat op 7 juni verder gesproken zal worden over de RES. En dat dit ertoe kan leiden dat niet alle zoekgebieden tot realisatie gaan komen. Ten aanzien van de doelstelling van de terra wattuur licht de heer **Stigter** toe dat de bruto opbengst rondom de 50 terra wattuur zit. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft een doorrekening gemaakt en daar drie scenario's bij uitgewerkt. Het laagste scenario, met een hoge planuitval, komt net uit onder 35 terra wattuur en het meest waarschijnlijke scenario geeft 38 terra wattuur, dat is dus ruim.. De verwachting is dat er nog wat gaat afvallen van de zoekgebieden. De heer **Stigter** geeft aan dat dit vandaag het laatste antwoord is op vragen over de RES zodat er tijd is om over de omgevingsverordening te spreken.

De **voorzitter** verwijst terug naar zijn openingsmededeling dat er van drie fracties input is ontvangen voor de technische brief over de RES 1.0 op 31 mei en dat daar deze week nog input voor gegeven kan worden. Hij geeft het advies daar gebruik van te maken.

855

De **voorzitter** concludeert hierbij dat de beantwoording van de in eerste termijn gestelde vragen door de commissie is gedaan en gaat over naar de tweede termijn met daarbij de opmerking dat er niet veel spreektijd over is.

860

De heer **Vink** (D66) is blij met de beantwoording van de heer **Loggen** dat deze versie van de omgevingsverordening geen eindstation is. Hij vraagt extra toelichting ten aanzien van de haven binnen de ring en de redenatie dat er geen regionale belangen zijn terwijl daar de grootste werkgevers van de haven zitten. Hoe kan het dat daar de Provincie niet aan zet is. De heer **Vink** is ook blij met een eventuele reactieve aanwijzing richting Gemeente Purmerend, maar ziet graag informeel contact met Purmerend om te zien wat er met elkaar mogelijk is. De kleine kaartaanpassingen stellen de heer **Vink** nog niet helemaal gerust en hij vraagt om een overzicht daarvan bij de vaststelling van de omgevingswetverordening. De heer **Vink** vraagt of het College het nader onderzoek over effecten van windmolens support .

865

870

De heer **Koyuncu** (DENK) zegt dat de heer **Vink** in de eerste termijn heeft gevraagd om een toezegging en is dat nu ook het geval? De heer **Vink** antwoordt hier bevestigend op.

Mevrouw **Van Andel** (CDA) vraagt of de gedeputeerde in september nog wil discussiëren over de 600m op basis van de zienswijzen.

875

Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) is blij met reacties van gedeputeerden en dat hier na de zomer verder over gesproken kan worden. Zij noemt het terecht dat er veel aandacht besteed wordt aan het plaatsen van windmolens en aan hun overlast en noemt in dit kader ook de vele klachten over de geluidsoverlast van geluid van Schiphol, waar weinig aandacht aan gegeven wordt.

880

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) had een vraag gesteld in eerste termijn over het bevoegd gezag met betrekking tot het plaatsen van windturbines en de omgevingswet in relatie tot de nieuwe energiewet. Zij heeft geen concreet antwoord gehad van de gedeputeerde over de rol van de Provincie wanneer twee gemeentes hun turbines op de grenzen zetten. Tevens hoort mevrouw **Kaamer van Hoegee** nog graag wat de reden was van de veel te lange reactietijd op de vragen.

885

De heer **Van den Berg** (JA21) begrijpt de logica niet van de VVD om windturbines uit te ruilen tegen woningbouw.

890

Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat het betreffende stuk is geschreven door de lokale vertegenwoordiging van de VVD en niet namens de Statenfractie. De heer **Van de Berg** antwoordt dat de VVD wist dat de 60m nooit zou worden losgelaten. Hij stelt voor samen op te trekken. Mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) antwoordt dat JA21 de kans heeft laten lopen met hen mee te doen en dat is jammer.

895

De heer **Koyuncu** (DENK) stelt dat men in eigen huis de baas is maar altijd rekening moet houden met de burens. Hij ziet dat in Amsterdam alleen gekeken wordt naar Amsterdamse inwoners terwijl er wel effect is op de inwoners van Oostzaan. Amsterdam heeft niet gereageerd op een brief hierover van december 2020 van de gemeente Oostzaan. Hij ziet hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

De heer **Voskuil** (PvdA) is het niet eens de manier waarop de ruimte voor ruimte regeling (minder saneren voor meer bouw) wordt uitgevoerd. Ten aanzien van de delegatie merkt hij op dat dit niets te maken heeft met wantrouwen maar met het creëren van meer betrokkenheid.

De uitleg over de meerwaardebepaling kwam op de heer **Voskuil** over als de saldobenaderingen en hij ziet er graag nog een schriftelijke uiteenzetting over. Vooral onbeantwoord is gebleven wat uitstel van omgevingswet gaat betekenen.

De heer **Hollebeek** (PvdD) vindt dat leed niet vergeleken kan worden, of het nu gaat om overlast door Schiphol of door windturbines. Hij vindt dat er weinig aandacht is geweest voor wat de omgevingsverordening behelst. Om dit in het vervolg beter te kunnen doen heeft hij twee korte verzoeken: een agendering met een handig format. En extra technische hulp zoals voor ambtenaren richting PS vergadering.

De **voorzitter** zegt toe dat het schema mogelijk is en dat hij de andere vraag aan GS zal stellen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt welke uitzondering er geldt voor windmolens op NNN gebied en het antwoord is zowel 'kwaliteit versterken' als 'groot openbaar belang'. De heer **Klein** zou GS willen oproepen dat eerste niet te gebruiken, hij vindt het niet netjes om naar de inwoners te suggereren dat de kwaliteit van een natuurgebied versterkt kan worden door een windmolen te plaatsen. Er is gepleit voor normeren van geluid. Ook voor slagschaduw zou de Provincie strengere regels mogen hanteren dan het rijk doet, want die zijn niet heel streng.

De **voorzitter** geeft het woord in tweede termijn aan het college.

De heer **Loggen** (gedeputeerde) antwoordt op de vraag van de heer **Vink** over de spanning in de havens van Amsterdam dat daar nog een bespreking voor komt. Wat Gemeente Bergen betreft is een reactieve aanwijzing in voorbereiding.

Met Gemeente Purmerend is gesproken over bouwen in het Beuze bos, de natuurwet beperkt daar de ontwikkeling. De heer **Loggen** zal het overzicht naar de heer **Vink** sturen. De heer **Loggen** wil als kritische hieraan toevoegen dat waarschijnlijk de locatie in Zaanstad door de gemeente vergeten is aan te brengen. Hadden zij dit voor het vaststellen van de omgevingsverordening 1.0 aangegeven was er wellicht een andere beslissing genomen. Als daar ruimhartig in tegemoet gekomen wordt bestaat het gevaar van precedentwerking. De heer **Loggen** vindt dit lastig. Wat betreft de discussie tussen Ja21 en de VVD merkt de heer **Loggen** op dat het kan verkeren in de politiek.

De heer **Stigter** (gedeputeerde) gaat in op het verzoek van de heer **Vink** om het onderzoek te ondersteunen. Hij voegt daaraan toe dat op meerdere plekken in Nederland dit onderzoek gedaan is en ziet hierin graag coördinatie. In reactie op de vraag van mevrouw **Van Andel** ten aanzien van de 600m norm is de insteek is helder, het staat in het coalitie beleid en Provincie wil

945 geen hindermachtpositie. Gaan nu een inspraakfase in en zullen opnieuw het gesprek voeren in het najaar. Op de vragen van mevrouw **Kaamer van Hoegee** (VVD) geeft de heer **Stigter** te kennen dat de bevoegdheden in het kader van de Energiewet los staan van deze verordening. Wat betreft de lange reactietijd biedt de heer **Stigter** excuses aan. Het College wilde de vragen gebundeld beantwoorden. De oproep om naar windparken te kijken die op de gemeentegrenzen worden gezet, dat sluit aan wat de heer **Stigter** zei over bovenlokale vraagstukken.

950 De heer **Voskuil** (PvdA) heeft een orde vraag met betrekking tot het experiment van de Amsterdamse spreektijdenregeling en vraagt of de voorzitter zijn discretionaire bevoegdheid kan gebruiken deze op te rekken. Hij wil graag nog antwoord op zijn openstaande vragen.

955 De **voorzitter** antwoordt dat de heer Voskuil van tevoren wist waar hij aan toe was met de spreektijdenregeling.

De heer **Stigter** voegt toe aan zijn opmerking over bovenlokale afstemming bij grensgevallen ingebracht, daar is uitdrukkelijk de uitnodiging gedaan de vervolgstappen gezamenlijk te zetten. Wat betreft de overige vragen zal de heer **Stigter** overgaan tot schriftelijke beantwoording.

960 De **voorzitter** zal de vraag over technische ondersteuning aan de griffie stellen, in de voorbereiding kan de heer **Hollebeek** dit ook met de griffie opnemen. Hiermee is de beantwoording door GS in de tweede termijn geweest, sommigen hebben een klein beetje spreektijd over.

965 De heer Vink dankt gedeputeerden **Loggen en Stigter** voor de helderheid en de toezeggingen.

De **voorzitter** rond dit punt af. Hij zal opmerkingen over spreektijden regeling doorgeven aan de griffie.

970 De aangekondigde rondvraag met betrekking tot de afstemming met buurgemeenten. De heer **Koyuncu** (DENK) zal de vraag opnieuw toesturen. Ook SP kan schriftelijke vragen sturen voor de rondvraag. De onderwerpen kunnen ook aan de orde komen bij de behandeling van de RES. Mevrouw **Van Wijnen** (GroenLinks) vraagt of er nu, als onderdeel van de vergadering twee schriftelijke vragen schriftelijk beantwoord gaan worden. De voorzitter antwoordt dat dit normaal gesproken in spreektijd valt, maar alle tijd is op, dus kan het op deze manier worden opgelost. 975 Mevrouw **Van Wijnen** vindt dit een minpunt van deze regeling en van deze avond.

980 Mevrouw **Van Soest** (50PLUS/PvdO) heeft nog een vraag aan de heer **Stigter**. Het gaat erom dat in de laatste Statenvergadering een motie is aangenomen om op alle geluidschermen zonnepanelen te plaatsen. De heer **Stigter** zou dat onderzoeken, maar dat hoeft niet, want op de A50 worden 8000 zonnepanelen geplaatst. Mevrouw **Van Soest** verzoekt de heer **Stigter** contact op te nemen met de gemeente die dat heeft gerealiseerd. De heer **Stigter** antwoordt dat hij dat zal doen en dat hij zelf ook een pilot lopen op dit gebied.

985 De **voorzitter** merkt op dat partijen eigen keuzes maken in de vergadering om de spreektijd efficiënt in te zetten. Hij denkt dat hier het laatste woord nog niet over gezegd is.

Vervolgens sluit de voorzitter de vergadering om 21.43 af en wenst hij allen een prachtige koningsnacht en koningsdag toe.